ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.

Redakcja i Administracia: Rzeczypospolitej 1, II — telefon 25-95.

Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11 — 1; Administracja od 9 — 3.

Poznań, dnia 15 października 1933

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 30,— zł, półrocznie 15,— zł, kwartalnie 7,50 zł, zagranicą z przysyłką rocznie 36,— zł, półrocznie 18,— zł kwartalnie 9,— zł. Numer pojedyńczy 1,50 zł.

NR. 19 20 Wydawca: **Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu** **ROK 12**

✝

Dnia 12 października 1933 r., zmarł ś. p.

Leon Szczepanowski

długoletni członek Rady Związku Fabrykantów w Poznaniu

W Zmarłym straciliśmy zasłużonego dla spraw rozwoju przemysłu polskiego działacza gospodarczego, który swą niezmordowaną pracę oddawał stale na usługi naszej Organizacji.

Nieoczekiwana śmierć Jego wywołała powszechny smutek.

Cześć Jego pamięci!

Prezydjum i Rada Związku Fabrykantów w Poznaniu

Subskrypcja Pożyczki Narodowej na 11 rat miesięcznych.

Wobec imponujących wyników subskrypcji przekraczających znacznie 2½-krotnie pokrycie sumy pierwotnej emisji — Minister Skarbu wydał dnia 2. X. br. rozporządzenie, ogłoszone w „Dz. Ust. R. P." Nr. 75, poz. 545, z dnia 4. X. br., które dozwala rozkładać pozostałe po wpłaceniu tytułem 1 raty 5/6 sumy subskrypcji na 10 rat miesięcznych. Rozporządzenie powyższe ma brzmienie następujące:

§ 1. Paragraf 5 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 7 września 1933 r. o wypuszczeniu 6% pożyczki wewnętrznej (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 507) uzupełnia się ust. 3 i 4 następującej treści:

„Po wpłaceniu 1/6 należności tytułem 1 raty może być na żądanie subskrybenta pozostała część należności rozłożona na 10 równych rat miesięcznych, płatnych najpóźniej piątego dnia każdego miesiąca. Subskrybentom, korzystającym z niniejszego przepisu, nie przysługuje prawo do bonifikaty, o której mowa w ustępie poprzednim, zaś obligacje będą im wydane po uiszczeniu całej należności bez pierwszego kuponu płatnego 1 lipca 1934 roku (§ 4.)

Tryb postępowania, związany z rozłożeniem należności na 10 rat, ustali Komisarz Generalny Pożyczki Narodowej.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia".

Likwidacja Izby Przemysłowo-Handlowej w Bydgoszczy.

Na ostatniem posiedzeniu Rady Ministrów postanowiono zlikwidować bydgoską Izbę Przemysłowo - Handlową, a jej teren podzielić między Izbę w Poznaniu i Izbę w Gdyni. Jako termin likwidacji wyznaczono 1 listopada r. b. Dla przeprowadzenia formalności likwidacyjnych przewidziano okres dwumiesięczny do 1 stycznia 1934 r.

Co do podziału Izby bydgoskiej, dowiadujemy się, że do Izby gdyńskiej przydzielone być mają z województwa poznańskiego powiaty: bydgoski, inowrocławski, szubiński i wyrzyski, jak również całe Pomorze. Powiaty położone na południe od wymienionych oddane będą pod wpływy Izby Przemysłowo - Handlowej w Poznaniu.

Przypuszczać jednak należy, że w Bydgoszczy pozostanie ekspozytura Izby gdyńskiej w zakresie działania na tę część okręgu tej Izby, która należała dotąd do okręgu Izby bydgoskiej.

Przeciwko zbędnym statystykom i kwestjonarjuszom.

Sfery przemysłowe oddawna narzekały na nadmierne żądanie różnych instytucyj państwowych i publicznych, zbierających dane informacyjne i statystyczne. Podjęta przez organizacje przemysłowe akcja w kierunku skasowania zbędnych statystyk i kwestjonarjuszów przyniosła częściowo pożądany rezultat, gdyż Ministerstwo Skarbu wydało okólnik do wszystkich Izb Skarbowych zarządzając, aby sprawozdania o sytuacji gospodarczej były przedkładane, poczynając od roku 1934 — raz do roku. Należy przypuszczać, że za Min. Skarbu pójdą inne ministerstwa i urzędy państwowe i że dostarczanie przez firmy przemysłowe informacji i danych statystycznych będzie zredukowane do właściwych granic.

W sprawie koncesjonowania handlu odpadkami metali półszlachetnych.

W związku z nowelą do ustawy przemysłowej, przewidziane jest w najbliższym czasie koncesjonowanie handlu odpadkami metali półszlachetnych.

Handel prowadzić można będzie dopiero po otrzymaniu koncesji na obrót odpadkami, czyli złomem, okrawkami, opiłkami, popiołami itp. miedzi, cyny, niklu, aluminjum oraz wszelkich stopów zawierających te metale, tudzież przedmiotami wykonanemi z tych metali i stopów nie przedstawiających wartości artystycznej lub historycznej.

Skarbowość.

Związek Izb Przemysłowo-Handlowych o projekcie ordynacji podatkowej.

Dnia 6 i 7 odbyły się obrady Międzyizbowej Komisji Skarbowej, na których rozpatrzono projekt ordynacji podatkowej, nadesłany przez Ministerstwo Skarbu do opinji. Po rozpatrzeniu projektu Zjazd jednomyślnie wyraził pogląd, iż aczkolwiek Związek Izb od dłuższego już czasu wnosił o wydanie ordynacji podatkowej, projekt w przedłożonej do zaopinjowania formie nie powinien wejść w życie, konstrukcja bowiem projektowanego postępowania wymiarowego i odwoławczego jest tak jednostronna, iż wprowadzenie jej mogłoby wywołać szereg ujemnych skutków dla całości gospodarstwa narodowego.

Projekt zrywa z uświęconą w najważniejszych podatkach bezpośrednich zasadą, jaką jest współudział w akcji wymiarowej czynnika obywatelskiego i zainteresowanych płatników. Według zasad projektu nietylko zeznanie płatnika niema żadnego znaczenia, lecz i decyzja w wypadku rozbieżności oceny płatnika i urzędu pozostawiona jest temu ostatniemu. Nadto płatnik nie dowiaduje się o podstawach, na jakich mu ustalono taki lub inny podatek, a przewidziane w projekcie prawo ustnych informacyj jest pozbawione większego znaczenia. W Komisji Odwoławczej większość członków stanowią nominaci władz skarbowych, którzy decydują tylko po wysłuchaniu wniosków urzędników skarbowych, płatnik bowiem wbrew dotychczasowemu stanowi rzeczy, nie zostaje dopuszczony do stawania na Komisji i udzielania ustnych wyjaśnień.

W obradach Międzyizbowej Komisji podniesiono, że wprowadzenie takiej konstrukcji wymiarowej nie da się w obecnych warunkach uzasadnić żadnemi względami. W szczególności nie jest trafnem wprowadzenie w okresie przeciążenia podatkowego projektu, przewidującego tak radykalne zmiany w dotychczasowej procedurze wymiarowej, które nie liczą się zupełnie ani z istniejącą judykaturą, ani z przyzwyczajeniami płatników i władz skarbowych. W wyniku obrad uchwalono zaproponować zmiany do wszystkich prawie artykułów projektu. W szczególności podkreślono, że współudział podatników w postępowaniu wymiarowem nietylko nie powinien być ograniczony, ale nadto winien być rozszerzony i na te podatki, które tym systemem nie są bądź wcale, bądź tylko niedostatecznie objęte. Przedewszystkiem więc — według opinji większości izb — powinny być zachowane instytucje obywatelskich komisyj podatkowych, przy zmianie ich dotychczasowej budowy i sposobu powoływania członków w kierunku, gwarantującym większą objektywność wymiaru oraz powoływanie najbardziej odpowiednich kandydatów. Instancje odwoławcze winny być tak skonstruowane, aby w ich skład nie wchodzili urzędnicy, ponoszący bezpośrednią i służbową odpowiedzialność za wyniki akcji wymiarowej i za działalność podwładnych organów. Nadto, by wymiar był dostosowany do rzeczywistości, należy zainteresowanym udostępnić materjały, na których opiera się wymiar, a instancji, rozstrzygającej ostatecznie odwołania, dać możność oceny stanu faktycznego nietylko na podstawie oświetlenia władzy skarbowej, ale również i zainteresowanej strony.

W obradach szczególnie podkreślono, że o ile zerwanie z dotychczasowemi zasadami, do których przyzwyczaiło się od szeregu lat społeczeństwo i władze skarbowe, ma być istotnie dokonane, to powinno się ono odbyć po gruntownem rozważeniu wszystkich okoliczności i konsekwencyj, oraz po należytem przepracowaniu wszystkich szczegółów w ten sposób, aby przyszłe wymiary mogły się odbywać w atmosferze gwarantującej maksimum objektywności oraz poszanowania interesów obu stron.

Ponadto Międzyizbowa Komisja obradowała nad aktualną sprawą zryczałtowania podatku przemysłowego od obrotu dla drobnych przedsiębiorstw począwszy od r. 1934 oraz nad zagadnieniem likwidacji zaległości podatkowych.

W sprawie potrącania zaległości podatkowych przy wypłacie należności i zwrocie wadjów i kaucyj.

Nawiązując do ogłoszonego w Nr. 15 „Życia Gospodarczego“ okólnika Ministerstwa Skarbu w sprawie w nagłówku wymienionej, podajemy dodatkowo treść okólnika Ministerstwa Skarbu L. D. I. 157 16/3/30 z dnia 13 października 1930 roku, który nie był nigdzie ogłoszony, a na który to okólnik powołuje się Ministerstwo Skarbu w swoim nowym okólniku:

„Ministerstwo Skarbu zarządza, ażeby każdorazowo przed opłaceniem rachunków dostawcom uprzednio zbadano w odnośnym Urzędzie Skarbowym Podatków i Opłat Skarbowych, czy dostawca nie zalega z uiszczeniem podatków państwowych.

W razie stwierdzenia zaległości należy:

a) o ile zaległość jest wyższą od sumy przypadającej dostawcy z rachunku, przelać całą sumę na poczet należności podatkowych,

b) w wypadku, gdy suma rachunku jest wyższa od zaległości, należy zaległość potrącić w całej wysokości, resztę zaś wypłacić dostawcy.

Potrącone kwoty winny być wpłacone do właściwej Kasy Skarbowej, zaś dostawca powiadomiony o dokonaniu potrącenia.“

Następnie podajemy do wiadomości stojący w związku z tą samą sprawą również nieogłoszony dotąd okólnik Ministerstwa Skarbu L. D. I. 390/24/3/32 z dnia 4 sierpnia 1932 r.

„W uzupełnieniu zarządzenia z dnia 13 marca 1932 r. L. D. I. 10411/3/32 oraz podlegających wypłacie na rzecz tych samych osób tytułem zwrotu opłat celnych oraz innych, pobieranych wraz z cłem, lub w związku z obrotem towarowym z zagranicą. Warunkiem potrącenia jest stwierdzenie, iż ta sama osoba, której należy się wypłata, jest zobowiązana z tytułu zaległości w podatkach.

W szczególności warunek ten zachodzi:

a) co do osoby będącej według dokumentów przewozowych oraz handlowych i innych dołączonych zgodnie z obowiązującemi przepisami, właściwym odbiorcą przesyłki, gdy we wszystkich tych dokumentach wymieniona jest ta sama osoba;

b) co do osoby, która według dokumentów handlowych i innych jest odbiorcą przesyłki, choćby dokumenty przewozowe wymieniały jako odbiorcę inną osobę (np. ekspedytora);

c) co do osoby, wymienionej w dokumentach przewozowych, jako odbiorca, o ile brak jest dokumentów handlowych i innych;

d) co do osoby, która nabyła prawo do podlegającej zwrotowi kwoty na mocy wyroku sądowego.

Urzędy celne zasięgają informacyj co do zaległości podatkowych danej osoby, ustalają na podstawie aktów względnie w razie potrzeby na podstawie przeprowadzonych w tym celu dochodzeń, że tej samej osobie przypada podlegająca zwrotowi kwota, poczem składają Dyrekcji Ceł sprawozdanie, zawierające obliczenie potrącenia z dołączeniem dokumentów i wyników, przeprowadzonych ewentualnie dochodzeń.

Z przypadającej do wypłaty kwoty, Dyrekcja Ceł przelewa sumę potrzebną na pokrycie zaległości podatkowych, zawiadamiając o tem stronę, urząd skarbowy, względnie izbę skarbową, a ewentualną nadwyżkę wypłaca uprawnionej do odbioru osobie.

W razie wątpliwości, czy w danym wypadku może nastąpić potrącenie zaległości podatkowych w myśl niniejszego okólnika, należy zwrócić się o decyzję do Ministerstwa Skarbu, załączając do sprawozdania akta sprawy.

O powyższem zarządzeniu należy powiadomić podległe urzędy celne".

W sprawie opodatkowania opustów, uzyskiwanych na skutek ugód z wierzycielami.

W przedostatnim numerze „Życia Gospodarczego" (Nr. 18) zamieściliśmy w notatce p. t. „Opodatkowanie t. zw. zysków sanacyjnych", informując, że tutejsze sfery przemysłowo - handlowe zwróciły się do kompetentnych czynników, aby u osób prawnych nie opodatkowywano sum, o które zmniejszono pasywa na skutek układów zawartych z wierzycielami sądownie, albo pozasądownie.

W związku z powyższą informacją stoi świeżo wydany okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 30 sierpnia L. D. V. 32991/2/33 ogłoszony w Nr. 27 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Skarbu z dnia 30 sierpnia b. r.

W okólniku tym Ministerstwo wyjaśnia, co następuje:

„1. wszelkiego rodzaju opusty i bonifikaty uzyskiwane przez osoby prawne, opodatkowane na zasadzie art. 21 ustawy o państwowym podatku dochodowym podlegają zawsze opodatkowaniu podatkiem dochodowym w myśl postanowień tegoż artykułu ustawy;

2. natomiast, o ile chodzi o płatników podatku dochodowego opodatkowanych na zasadach ogólnych poza art. 21 ustawy, to u tego rodzaju płatników prowadzących księgi handlowe podlegają opodatkowaniu bonifikaty i opusty, uzyskiwane od poszczególnych dostawców w drodze obniżenia pierwotnej ceny za dostarczony na kredyt towar. Natomiast nie podlegają opodatkowaniu w myśl art. 7 ustawy bonifikaty i opusty na zobowiązaniach powstałych z tranzakcyj majątkowych (kupno majątku), na zobowiązaniach, powstałych z tranzakcyj o charakterze inwestycyjnym (nabycie maszyn i urządzeń), na zobowiązaniach pawstałych z tytułu zasięgnięcia długu (zasięgnięcia długu niepozostającego w związku z tranakcjami kupna towarów, surowców, półfabrykatów i t. p.). W końcu u tego rodzaju płatników nie podlegają opodatkowaniu bonifikaty i opusty uzyskiwane generalnie w drodze postępowania ugodowego czy też konkursowego, jako t. zw. zyski sanacyjne. W tym ostatnim bowiem przypadku nawet bonifikaty i opusty uzyskiwane między innemi również i od dostawców nie są opustem w cenie towaru, lecz obniżeniem zobowiązań płatnika, wynikającem z jego położenia majątkowego, a nie z tytułu podaży i popytu towaru."

Zatem, o ile chodzi o t. zw. zyski sanacyjne osób prawnych opodatkowanych na zasadzie art. 21 ustawy o państwowym podatku dochodowym, to okólnik cytowany wyżej, wbrew stanowisku sfer tutejszych stanowi, że zyski takie podlegają zawsze opodatkowaniu podatkiem dochodowym.

Stanowisko Ministerstwa oparte wyłącznie o przesłanki ustawowe nie da się pogodzić z momentami gospodarczemi, albowiem takie postanowienie sprawy może unicestwić sanację przedsiębiorstw dłużników (osób prawnych), dla której jedynie wierzyciele rezygnują z części swoich należności.

Jak się dowiadujemy w sprawie tej, zamierzają sfery gospodarcze wystąpić do Ministerstwa Skarbu z szczegółowemi przedstawieniami.

W sprawie zaliczania odsetek zwłoki od podatku kryzysowego.

Na wystąpienie jednego ze Związków gospodarczych do Ministerstwa Skarbu w sprawie zaliczania przez Urzędy Skarbowe odsetek zwłoki od podatku kryzysowego, co podług zdania tego Związku jest niesłuszne, gdyż podatek kryzysowy jest podatkiem zastępczym w miejsce dotychczasowego 10%-owego dodatku do podatku dochodowego, od którego, w myśl rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 6 marca 1931 roku kar za zwłokę i odsetek za odroczenie się nie pobierało — Ministerswo Skarbu wyjaśniło, że odsetek zwłoki od podatku kryzysowego należy pobierać zgodnie z okólnikiem Ministerstwa z dnia 8 września 1932 r. L. D. V. 36870/I/32, który wyraźnie określa, że zaległości w podatku kryzysowym ulegają oprocentowaniu oraz karom za zwłokę.

Orzecznictwo Sądów Najwyższych w sprawach podatkowych.

Obciążenie nabywcy towaru kosztami przewozu z doliczeniem pewnej nadwyżki nie stoi na przeszkodzie wyłączeniu z podstaw opodatkowania samych kosztów przewozu na zasadzie art. 5 ust. ost. ustawy z 15 lipca 1925 r. o podatku przemysłowym poz. 550 Dz. Ust. Wyrok N. T. A. z 14 grudnia 1932 r. L. rej. 7203/30.

Moc dowodowa zapisków, nie mających charakteru ksiąg handlowych zależy od okoliczności konkretnego wypadku; władza, odmawiając tym zapiskom mocy dowodowej, powinna podać do wiadomości płatnika przesłanki faktyczne, które spowodowały ujemną ocenę tychże dowodów. Wyrok N. T. A. z 6 lutego 1933 r. L. rej. 5019/31.

Ustawa o podatku przemysłowym nie daje płatnikom prawa zgłoszenia odwołania, celem zachowania terminu z możnością wniesienia następnie wywodu w dowolnym terminie. Wyrok N. T. A. z 1 lutego 1933 L. rej. 6648/31.

Prowadzący drobną sprzedaż win winogronowych, koniaków, wódek itp. obowiązany jest wykupić świadectwo przemysłowe II kategorji nawet wówczas, gdy sprzedaje wyroby krajowe. Wyrok Izby II (s. 4) S. N. z 18 października 1932 II. 4 K. 718/32.

Sprawy socjalne.

W sprawie rozjemstwa w zatargach zbiorowych pracy.

Rada Ministrów w dniu 29 września rb. uchwaliła projekt rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o nadzwyczajnych komisjach rozjemczych dla załatwienia zatargów zbiorowych w przemyśle i handlu.

Komisja taka składać się będzie z przewodniczącego mianowanego przez Ministra Opieki Społecznej, dwóch członków wyznaczonych przez Ministra Sprawiedliwości i Ministra Przemysłu i Handlu oraz z ławników, będących przedstawicielami pracowników i pracodawców. Orzeczenia Komisji nabierają mocy prawnej przez przyjęcie ich przez strony lub też przez nadanie im mocy obowiązującej w drodze rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej. Postanowienia orzeczenia staną się automatycznie treścią indywidualnych umów i stanowią minimum, poniżej którego nie wolno się umawiać.

Rozporządzenie o nadzwyczajnych komisjach rozjemczych zapewni ingerencję takiej komisji, jeżeli załatwienie zatargu zbiorowego w drodze polubownej okaże się niemożliwe, a zatarg nabiera charakteru, zagrażającego ogólno-państwowym interesom gospodarczym. Sprawa kwalifikacji danego zatargu, a więc, czy rzeczywiście posiada on charakter zagrażający ogólno - państwowym interesom gospodarczym należy do Rady Ministrów.

Orzeczeniom nadzwyczajnych Komisyj rozjemczych będą podlegały tylko pewne największe i najbardziej niebezpieczne zatargi.

Jako motyw do wprowadzenia nadzwyczajnych komisyj rozjemczych wysuwa się ten moment, że najpoważniejsze przeszkody powstawały dotychczas zazwyczaj przy likwidowaniu wielkich zatargów, podczas gdy likwidacja zatargów drobniejszych jest zawsze możliwa i prawdopodobna, choćby w ramach dotychczasowych przepisów o inspekcji, które pozwalają na postępowanie pojednawcze. Sprawa objęcia likwidacji wszystkich zatargów przez komisje rozjemcze będzie możliwa dopiero po odpowiedniem przygotowaniu sieci aparatu rozjemczego, w całym kraju, co oczywiście nie jest sprawą łatwą do realizacji.

Dotychczas jedynie na obszarach b. zaboru pruskiego istniała ustawowo określona procedura rozjemcza w związku z przepisami co do zawierania umów zbiorowych. System umów zbiorowych został w praktyce później rozszerzony na całe Państwo. Brak jest jednak na pozostałych obszarach, tj. w b. zaborze rosyjskim i austrjackim przepisów o rozjemczej likwidacji zatargów. Ingerencja czynników rządowych ograniczała się jedynie do działalności inspektorów pracy. W wielu wypadkach jednak, gdy różnice między stanowiskiem pracodawców a pracowników były znaczne i często ze względów demagogicznych wysuwane były postulaty nawet zupełnie nierealne, dochodziło do bardzo niepożądanych skutków tego stanu, jak długotrwałych strajków itp., gdyż inspektorzy pracy nie mieli możności zatargi takie likwidować. W przemyśle węglowym górnictwo Górnego Śląska podlegało zbiorowej regulacji warunków pracy i w razie zatargów — przepisom rozjemczym. Natomiast w sąsiadujących zagłębiach dąbrowskiem i krakowskiem likwidowanie większych zatargów natrafiało na trudności, które były bardzo ciężkie do pokonania. To też Rząd zdecydował się wkroczyć w tę dziedzinę i spodziewa się przez uregulowanie tej sprawy przyczynić się do niejakiego skonsolidowania warunków pracy i stosunków między pracodawcami i pracownikami.

Uchwalenie projektu tego rozporządzenia nastąpiło niespodziewanie, tak, że dotąd organizacje przemysłowe nie miały czasu i sposobności wyrazić swej opinji.

Z orzecznictwa Najwyższego Trybunału Administracyjnego w sprawach ubezpieczeń społecznych.

a) Przy spółkach handlowych firmowych pokrewieństwo pracownika z jednym ze współwłaścicieli firmy nie stanowi podstawy dla zwolnienia od obowiązku ubezpieczenia na zasadzie art. 6 p. 7 rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych z 24 listopada 1927 r. poz. 911 Dz. Ust. (Wyrok z 26 IV. 1933 r. L. rej. 1721/31).

b) Ekspedjent handlowy, któremu uprawnienia pracowników umysłowych nie służyły z mocy prawa samego na zasadzie obowiązujących przepisów prawnych, a który korzysta z tych uprawnień jedynie z mocy umowy, nie podpada pod pojęcie pracownika umysłowego na zasadzie ustępu ostatniego art. 158 rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych z 24 listopada 1927 roku poz. 911 Dz. Ust. (Wyrok z 26. IV. 1933 r. L. rej. 9721/31).

Handel zagraniczny.

Nowa taryfa celna.

Przecież jednak nowa taryfa celna weszła w życie, wbrew szerzonym od wielu miesięcy pogłoskom co do odsunięcia terminu i mimo różnych zabiegów czynników wpływowych, wspieranych poważnemi przedstawieniami zagranicy, przedewszystkiem rządu angielskiego o odroczenie. Nowa taryfa celna weszła w życie z dnia 10-go na 11-go bm. o godzinie 12-tej w nocy, a jeszcze w dniu 10 bm. nie było pewnem, czy w kwestji terminu nie nastąpi jakieś przesunięcie. Sfery przemysłowe, które robiły już tyle zabiegów o zastąpienie starej, mało zróżniczkowanej i do warunków polskich niedostosowanej taryfy, taryfa nowa, ostatnie dni przed wejściem w życie tej taryfy z zapartym poprostu oddechem śledziły, czy w ostatniej chwili nie nastąpi jakieś odroczenie spowodowane niebezpiecznym wybuchem nerwowości. Przyznać trzeba, że gdyby był Rząd na taki krok poszedł, nasza sytuacja negocjacyjna na wszystkich niemal odcinkach stałaby się katastrofalna i nasi kontrahenci nie spieszyliby się z zawieraniem traktatów, ani z czynieniem koncesyj na naszą rzecz.

O znaczeniu i budowie nowej taryfy celnej pisaliśmy już niejednokrotnie, to też od powtarzania wszystkich znanych już wywodów czujemy się zwolnieni.

Pragniemy jednak w kilku zdaniach nakreślić problem nowego układu sił, jaki się rysuje z wejściem w życie nowej naszej taryfy celnej. Przedewszystkiem stwierdzić należy, że do tej pory zdołano zaledwie zakończyć rokowania handlowe z Belgją, a ostatnio doszedł również do skutku traktat handlowy polsko - austrjacki i prowizorjum traktatowe z Czechosłowacją.

Natomiast w odniesieniu do innych państw jak Francja, Węgry, Rumunja, Jugosławja, Norwegja itd. obowiązują jeszcze traktaty z okresu „starego prawa". W stosunku do Czechosłowacji wykorzystano prawo wypowiedzenia 2-miesięcznego tak, że z dniem 10 października rb. wygasł normalny traktat polsko - czeski. Co do zawartego w ostatniej chwili prowizorjum traktatowego narazie tylko to jest wiadomem, że termin jego upływa dnia 30 listopada b. r. Prowizorjum oparte jest na klauzuli największego uprzywilejowania w sprawach taryfowo - celnych. Na ten sam okres czasu przedłużono prowizorycznie ważność umowy weterynaryjnej i umów tranzytowo - kolejowych.

Jeśli chodzi o stronę prawną, to obok nowych traktatów handlowych polsko - belgijskiego i polsko - austrjackiego tudzież prowizorjum traktatowego z Czechosłowacją obowiązywać będą w ramach nowej taryfy celnej nadal trak-

taty handlowe z czasu „starego prawa". I tak stawki stabilizowane w dotychczasowych traktatach będą nadal obserwowane, zaś stawki procentowe (jak to ma miejsce w traktacie polsko - francuskim) będą stosowane w odniesieniu do stawek celnych nowej taryfy celnej. Wobec wygaśnięcia zaś traktatu polsko - czeskiego, który zawierał kilkaset uprzywilejowanych pozycyj, odpadną automatycznie te ulgowe stawki celne nietylko w odniesieniu do Czechosłowacji, lecz także w odniesieniu do innych państw, które z nich korzystały na podstawie klauzuli największego uprzywilejowania.

Równocześnie utrzymane będą nadal w mocy zakazy przywozu.

Ta nowa sytuacja prawna pociągnie za sobą bezwzględnie w pierwszym okresie trudności techniczne natury taryfowej. Wobec tego bowiem, że nowa taryfa celna jest bardziej zróżniczkowaną, aniżeli dawna, wynikną niewątpliwie w pierwszych miesiącach kwestje, dotyczące zastosowania umownej stawki stabilizowanej w odniesieniu do poszczególnych artykułów przywozu. Trudności te będą jeszcze większe, jeśli chodzi o zastosowanie stawki procentowej, gdyż niezależnie od ustalenia jej w odniesieniu do stawek nowej taryfy celnej, koniecznem będzie również uwzględnienie przy jej zastosowaniu bardziej zróżniczkowanej nowej taryfy celnej (a więc zajdzie wątpliwość, do której stawki ją zastosować). Te techniczne trudności, związane z taryfikacją mogą niewątpliwie w pierwszym miesiącu wywołać pewne zakłócenia w normalnym rozwoju handlu zagranicznego. Niezależnie jednak od tego, od chwili wprowadzenia nowej taryfy celnej, powinien import ulec poważnemu ograniczeniu. Nastąpi to nietylko ze względu na zastosowanie nowych, wyższych stawek celnych, ale także i ze względu na to, że już od szeregu tygodni przed wprowadzeniem nowej taryfy celnej import wykazał silny wzrost. Zainteresowane sfery przygotowały się już zawczasu, na wypadek zwiększonych trudności celnych, czemu też przypisać należy zwiększony ponad zwykłą normę — import „na zapas", szczególnie w ostatnich dwu miesiącach. Dlatego też, mimo prawdopodobnie znacznie skurczonego importu w najbliższych 2—3 miesiącach rynek wewnętrzny nie powinien doznać zakłócenia.

Pod naciskiem nowych warunków zajdzie jednak konieczność przeprowadzenia nowych traktatów handlowych, któreby uregulowały na podstawie nowej taryfy celnej obroty z poszczególnemi krajami. Obecnie prowadzone są więc rokowania handlowe ze Szwecją w Warszawie, Czechosłowacją (po krótkiej przerwie) w Pradze, z Francją i Holandją w Paryżu, jak również rokowania handlowe ze Szwajcarją w Bernie. Należy oczekiwać, że będą podjęte również w najbliższych tygodniach lub miesiącach rokowania handlowe z Anglją.

Niewątpliwie istnieć będzie w dziedzinie naszego handlu zagranicznego do nowego roku stan „quasi wojny celnej", po której jednak powinno przyjść do unormowania stosunków wymiennych na nowych podstawach. Działanie nowej taryfy celnej odbije się ujemnie również i na przywozie z Niemiec, który dotknięty będzie stawkami pierwszej kolumny nowej taryfy celnej (nie mówiąc o zakazach przywozu). Stworzy to podstawę również do rokowań celem znalezienia pewnego „modus vivendi" w obrotach polsko-niemieckich. Rokowania takie zostały już zaproponowane Polsce przez Niemcy i w związku z tem delegaci niemieccy przyjechali do Warszawy.

W okresie, gdy inne państwa wprowadzają wysokie stawki celne i ograniczenia przywozu, posługując się równocześnie ograniczeniami dewizowemi, jest rzeczą zrozumiałą, że Polska, która niczem nie hamuje swobody obrotu dewiz z zagranicą, dąży do uporządkowania swych warunków wymiany handlowej z zagranicą na podstawie nowej taryfy celnej.

W sprawie rokowań o porozumienie handlowe między Niemcami a Polską.

Rząd niemiecki wystąpił z konkretnemi propozycjami, dotyczącemi nowego układu stosunków handlowych między Niemcami a Polską. Rokowania na ten temat rozpoczęły się w ostatnich dniach. Mimo niewątpliwej tendencji Niemiec do naprawienia wzajemnych stosunków i zakończenia wojny gospodarczej, trudności będą ogromne — a w szczególności niewiadomo, w jaki sposób Niemcy potrafią pogodzić swoją obecną skrajną autarkiczną politykę agrarną z koniecznościami uwzględnienia polskich potrzeb eksportowych w tych artykułach.

W sprawie stosowania czynnego obrotu uszlachetniającego.

Nawiązując do wiadomości podanych już poprzednio co do rozszerzenia czynnego obrotu uszlachetniającego donosimy, że znana uchwała Komitetu Ekonomicznego Ministrów w tej sprawie i w związku z nią wydany komunikat Ministerstwa Przemysłu i Handlu przyniosły już pewien dodatni efekt. Coraz więcej firm zgłasza się z podaniami o zastosowanie czynnego obrotu uszlachetniającego, a Ministerstwo szereg tych podań załatwiło przychylnie. W jednym wypadku, udzielenie pozwolenia na zastosowanie obrotu uszlachetniającego odniosło ten skutek, że krajowy przemysł dostarczył potrzebny półfabrykat po cenie konkurencji zagranicznej, tak, że zastosowanie obrotu uszlachetniającego stało się zbyteczne.

Przy sposobności interwencyj w Ministerstwie Przemysłu i Handlu skonstatowano, że podania o zastosowanie czynnego obrotu uszlachetniającego załatwiane są przed innemi sprawami w przyspieszonym trybie postępowania, naturalnie

o ile firma wnosząca podanie dostarczy wszelkich potrzebnych danych, przedewszystkiem zaś ofert zagranicznych na artykuły, o które chodzi w danym wypadku. Porównanie cen zagranicznych z krajowemi odbywa się w Ministerstwie potem szybko.

Zastosowanie obrotu uszlachetniającego dotyczy wszystkich surowców oraz półfabrykatów, a także nawet i gotowych wyrobów, jeżeli nie są one wyrabiane w kraju lub nie mogą być dostarczone po cenach zagranicznych, a wchodzą w zakres zamówienia, otrzymanego z zagranicy. Jako przykład służyć może fakt, że jedna z firm eksportujących maszyny włókiennicze, otrzymała pozwolenie na przywóz silników kompletnych dla napędu owych maszyn na warunkach czynnego obrotu uszlachetniającego.

Pozwolenie na zastosowanie obrotu uszlachetniającego dla surowców, półfabrykatów, a nawet wyrobów gotowych, otrzymać można bez względu na to, do którego kraju wyrób będzie wywieziony. Towar nie musi więc wracać do tego kraju, z którego surowiec itd. został przywieziony.

Wybór kraju, z którego potrzebne surowce, półfabrykaty lub gotowe wyroby firma sprowadza, jest zupełnie pozostawiony firmie, tak, że może się kierować najniższemi cenami, jej oferowanemi, a przywóz artykułów, objętych obrotem uszlachetniającym nie wchodzi w ramy kontyntów przywozowych, ustalonych dla poszczególnych krajów na poszczególne towary.

Władze celne otrzymały instrukcje z poleceniem jak najspiesznejszego dokonywania formalności przy warunkowem postępowaniu celnem dla obrotu uszlachetniającego.

Kaucja składana na zabezpieczenie warunkowej odprawy celnej normalnie w gotówce lub w papierach wartościowych, może być zastąpiona w myśl obowiązujących przepisów także gwarancją bankową, jednak tylko za osobnem zezwoleniem Ministerstwa Skarbu, o które starać się można równocześnie z wniesieniem podania o zastosowanie obrotu uszlachetniającego.

Wogóle w całej tej sprawie odnosi się wrażenie, że Rząd zdecydowany jest w interesie wzmożenia naszego eksportu w każdym poszczególnym wypadku iść jak najbardziej na rękę i ułatwić firmom ich starania o zastosowanie obrotu uszlachetniającego. To powinno zachęcić przemysł przetwórczy z najróżniejszych branż do badania możliwości eksportowych swych produktów i do jak najszerszego korzystania z czynnego obrotu uszlachetniającego.

20,9 miljonów zł. nadwyżki w bilansie handlowym.

Bilans handlu zagranicznego Rzeczypospolitej Polskiej i W. M. Gdańska według tymczasowych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego w m-cu wrześniu rb. wynosi: przywóz 225,103 ton wartości 73,103 tys. zł; wywóz: 1.221,438 ton wartości 93,924 tys. zł., saldo dodatnie w miesiącu wrześniu wynosi 20.911 tys. zł. W porównaniu do m-ca sierpnia br. zwiększył się wywóz o 21.257 tys. zł., przywóz zwiększył się o 717 tys. zł.

Zwiększył się wywóz następujących artykułów:

węgla o 4,1 milj. zł, bekonów o 2,9 milj. zł,, żyta o 2,6 milj. zł, szyn, żelaza i stali o 2,1 milj. zł, jaj o 1,9 milj. zł, jęczmienia o 1,7 milj. zł, nasion oleistych o 1,5 milj. zł, nawozów sztucznych o 1,3 milj. zł, grochu o 1,0 milj. zł, gęsi o 0,8 milj. zł, trzody chlewnej o 0,5 milj. zł, przędzy wełnianej o 0,4 milj. zł.

Zmniejszył się wywóz następujących artykułów:

cukru o 1,3 milj. zł, cynku o 0,5 milj. zł.

Zwiększył się przywóz następujących artykułów:

przyrządów, przewodników i innych materjałów elektrotechnicznych o 1,2 milj. zł, skór surowych o 0,8 milj. zł, rud cynkowych o 0,7 milj. zł, herbaty, kawy, kakao o 0,5 milj. zł, garbników o 0,4 milj. zł.

Zmniejszył się przywóz następujących artykułów:

wełny i odpadków o 3,4 milj. zł, ryżu o 1,3 milj. zł, wełny czesanej o 0,9 milj. zł, rud żelaznych o 0,6 milj. zł, nasion oleistych o 0,4 milj. zł.

Otwarcie stałej bezpośredniej komunikacji okrętowej z Gdyni do portów Dalekiego Wschodu.

Polska Agencja Morska (S. S. O. O.) w Gdyni komunikuje, że angielska linja okrętowa Dalekiego Wschodu — Far East Line (Alfred Holt & Co, Ellerman & Bucknall Steamship Co ltd) zdecydowała się uruchomić bezpośrednią linję z Gdyni do portów Dalekiego Wschodu: Penang, Port Swettenham, Singapore, Hongkong, Shanghai, Dairen, Kobe, Yokohama.

Linja ta przyjmować będzie również towary do innych portów Dalekiego Wschodu z przeładunkiem w jednym z wymienionych portów.

W razie dostarczenia ładunku, statki zachodzić będą bezpośrednio do portów: Tokao, Hankow, Tsingtau, Tientsin.

Statki odjeżdżać będą w odstępach 3 tygodniowych z Gdyni.

Jako pierwszy ładować będzie ss. „Helenus" ok. 25. XI. r. b., następnie ss. „City od Bath" ok. 16. XII. r. b.

Linję Far East Line reprezentuje Ploska Agencja Morska w Gdyni (ul. Świętojańska) i w Gdańsku (Elisabethval 4).

Komunikacja.

W sprawie projektu wprowadzenia listów przewozowych z wydrukowanemi znaczkami stemplowemi.

Jak się dowiadujemy, projekt Ministerstwa Komunikacji, w sprawie wprowadzenia urzędowych blankietów dokumentów przewozowych z wydrukowanemi znaczkami stemplowemi upadł, wskutek ujemnej opinji samorządu gospodarczego i organizacyj gospodarczych, motywujących swoje stanowisko m. in. tem, że zamierzona reforma, jakkolwiek uprościłaby w pewnym stopniu procedurę rozliczeniową nie przyniosłaby żadnych korzyści nadawcom, względnie odbiorcom przesyłek.

Odwrotnie, zamierzona reforma utrudniłaby jeszcze bardziej uiszczanie wspomnianych opłat w stosunku do obecnie obowiązującej procedury.

Wyroby firm krajowych, godne polecenia:

Ceny ogłoszeń w dziale niniejszym wynoszą 25,— zł za 1 wiersz na rok 1933

Barwniki nietrujące
Domagalski i Ska, Poznań, św. Marcin 34 i Garncarska 8.

Chemikalja
Wszelkie dla aptek, drogeryj i fabryk dostarcza firma R. Barcikowski S. A. Poznań.

Druki
F. K. Ziółkowski i Ska w Poznaniu, Górna Wilda 122.
Drukarnia Polska, S. A. w Poznaniu, ul. św. Marcin 70.

Dezynfekcyjne środki
Wszelkie dla aptek, drogeryj i fabryk dostarcza firma R. Barcikowski S. A. Poznań.

Dębina stolarska, dębowe dykty
B. Bystrzycki T. A. Orzechowo.

Gazety
Kurjer Poznański, św. Marcin 70. Orędownik Wielkopolski, ul. św. Marcin 70.

Materace pat. taśmowe
które są najtańsze, najlepsze i najwygodniejsze poleca „Ina" Fabryka Materacy i Łóżek Metalowych, Poznań, ul. Mickiewicza 15, tel. 76-60 i 53-52. Każdy kupujący powinien żądać tylko materac „Ina".

Dezynfekcyjne środki lyzol, kreolina
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK", Sp. Akc., Poznań, Al. Marcinkowskiego 5

Instalacje
W. i St. Hedinger w Poznaniu, ul. św. Marcin 26.

Konfekcja męska
Lewandowski i Ska w Poznaniu, Stary Rynek 55.

Kuchenki gazowe
dostarcza: „Wiepofana" T. A. w Poznaniu, Dąbrowskiego 81

Lakiery i pokosty
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK", Sp. Akc., Poznań, Al. Marcinkowskiego 5

Litograficzne druki
F. K. Ziółkowski i Ska w Poznaniu, Górna Wilda 122.

Mydla
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK", Sp. Akc., Poznań, Al. Marcinkowskiego 5

Maszyny rolnicze
H. Cegielski Sp. Akc. w Poznaniu, Górna Wilda 142.

Mydło szare (miękkie)
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK", Sp. Akc., Poznań, Al. Marcinkowskiego 5

Okna, drzwi, architektura wewnętrzna
Zjednoczone Zakłady Stolarskie, Witajewski i Wojciechowski w Poznaniu, Wybickiego 13/14

Odlewy żeliwne
gatunkowe, dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

Oleje eteryczne i esencje
Domagalski i Ska w Poznaniu, św. Marcin 34.

Opakow. i kartonaże
F. K. Ziółkowski i Ska w Poznaniu, Górna Wilda 122.

Siatki druciane
„Drutownia — Poznań" fabryka siatek i płotów druc. oraz tkanin metalowych, drutu kolcz. Poznań, ul. św. Marcin 45 a, tel. 24-01.

Ruszta
ze specjalnego stopu żeliwa, tak dla palenisk stałych, jak ruchomych, dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

Samochody
Brzeskiauto Sp. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 29.

Sztuczny nawóz
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK", Sp. Akc., Poznań, Al. Marcinkowskiego 5

Transport towarów
C. Hartwig, Sp. Akc. w Poznaniu, ul. Towarowa 20.

Tokarki typu ciężkiego
model T 325 o wzniesieniu kłów 325/750 mm. i rozstawieniu 1500 i 2500 mm., dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

Tokarki precyzyjne
model TN 180 o wzniesieniu kłów 180/300 mm. i przy rozstawieniu 1000, 1500, 2000 i 2500 mm. dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

Wagony i Parowozy
H. Cegielski Sp. Akc. w Poznaniu, Górna Wilda 142.

Wiertarki słupkowe
stołowe oraz szlifierki słupkowe stołowe dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1. — Czcionkami Drukarni Wydawniczej Fr. Krajna Sp. z o. o., Poznań, ul. Strzałowa 2a
Redaktor odpowiedzialny: Dyrektor Franciszek Łyczywek.